

ΟΜΙΛΙΑ Γ. ΖΑΝΙΑ, ΤΓΣ 23-7-2021

Κυρίες και κύριοι Μέτοχοι,

Αγαπητοί προσκεκλημένοι,

Σήμερα κάνουμε για δεύτερη συνεχή χρονιά τη γενική μας συνέλευση κάτω από συνθήκες πανδημίας. Παρόλο, που αυτή τη στιγμή βρισκόμαστε μπροστά σε ένα τέταρτο και γρήγορα μεταδιδόμενο κύμα COVID, ο τρόπος με τον οποίο σήμερα διαβάζουμε το μέλλον είναι αρκετά διαφορετικός σε σχέση με πέρυσι. Πριν ένα χρόνο, η αβεβαιότητα ήταν σίγουρα μεγαλύτερη γιατί δεν γνωρίζαμε πόσο προσωρινή μπορεί να είναι αυτή η κατάσταση.

Ο παράγων που φέτος κάνει τη **διαφορά** είναι η γρήγορη δημιουργία αποτελεσματικών εμβολίων, τα οποία αποτελούν το σημαντικότερο όπλο μας κατά της πανδημίας. Παράλληλα με αυτά όμως, σήμερα λειτουργούν και παράγοντες οι οποίοι καθιστούν το τέλος της πανδημίας **πιο σταδιακό**. Σε αυτούς τους παράγοντες περιλαμβάνονται: η κόπωση από την κοινωνική αποστασιοποίηση και την τήρηση των μέτρων προστασίας, η διστακτικότητα σημαντικού τμήματος του πληθυσμού να εμβολιαστεί, η έλλειψη ακόμη ικανών ποσοτήτων εμβολίων για να επιτευχθεί ικανοποιητικό επίπεδο ανοσίας σε παγκόσμιο επίπεδο. Σε κάθε περίπτωση όμως, έστω και

με αυτή τη σταδιακότητα, τα εμβόλια καθιστούν **προσωρινή** την τρέχουσα κρίση, το οποίο επηρεάζει σημαντικά τη λήψη αποφάσεων και την επάνοδο της οικονομίας σε μια νέα κανονικότητα.

Η πανδημία του κορωνοϊού υπήρξε η μεγαλύτερη εξωγενής διαταραχή για την παγκόσμια οικονομία στη μεταπολεμική περίοδο. Το 2020, το παγκόσμιο ΑΕΠ σημείωσε τη μεγαλύτερη πτώση των τελευταίων 70 ετών τουλάχιστον, ενώ στην Ευρωζώνη η πανδημία ανέκοψε την αναπτυξιακή πορεία της με το πραγματικό ΑΕΠ το 2020 να συρρικνώνεται κατά 6,5%.

Στη χώρα μας, έπειτα από μια πολυετή κρίση χρέους που είχε ως αποτέλεσμα το πραγματικό ΑΕΠ στην Ελλάδα το 2019 να υπολείπεται κατά 23,5% σε σύγκριση με την κορυφή του 2007 και σε κατά κεφαλήν όρους να είναι δυστυχώς το 3ο χαμηλότερο ανάμεσα στις χώρες της ΕΕ-27, η ελληνική οικονομία εισήλθε εκ νέου σε ύφεση το 2020, λόγω της πανδημίας. Η συρρίκνωση του πραγματικού ΑΕΠ στην Ελλάδα το 2020 διαμορφώθηκε στο -8,2% σε ετήσια βάση που, αν και ήταν η 3η μεγαλύτερη ανάμεσα στις χώρες της ΕΕ-27, εντούτοις αποδείχτηκε ηπιότερη του αναμενομένου λόγω: της σημαντικής κρατικής παρέμβασης που εκδηλώθηκε με δημοσιονομικά μέτρα, της διευκολυντικής κατεύθυνσης της νομισματικής πολιτικής από την ΕΚΤ, αλλά και της στήριξη ρευστότητας από την πλευρά του τραπεζικού συστήματος.

Οι τράπεζες σε όλο το 2020 συνέχισαν να πιστοδοτούν την πραγματική οικονομία με τη στήριξη των προγραμμάτων που διαχειρίζεται η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα. Ο τραπεζικός κλάδος αξιοποίησε σε μεγάλο βαθμό τα κυβερνητικά μέτρα στήριξης των πληγέντων από την πανδημία και με δική του πρωτοβουλία εισήγαγε τη δυνατότητα αναστολής δόσεων των δανείων (moratoria), με τα δάνεια που χρησιμοποίησαν αυτή τη δυνατότητα να φτάνουν τα 27,6 δισ. Ο συνδυασμός όλων αυτών των μέτρων στήριξε σε μεγάλο βαθμό τους δανειολήπτες μέχρι τώρα, ενώ με την επαναφορά της οικονομικής δραστηριότητας και την απόσυρση των μέτρων στήριξης θα πρέπει να συγκρατηθεί ο όγκος των νέων Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων σε χαμηλά επίπεδα.

Οι τελευταίοι μήνες του 2020 και οι πρώτοι του 2021 χαρακτηρίστηκαν από την εκ νέου εφαρμογή περιοριστικών μέτρων για την συγκράτηση του 2ου και του 3ου κύματος της πανδημίας. Παρά ταύτα, η ελληνική οικονομία επέδειξε ανθεκτικότητα και το 1ο τρίμηνο 2021 το πραγματικό ΑΕΠ ενισχύθηκε σε τριμηνιαία βάση κατά 4,4%, ενώ, βάσει των δημοσιευθέντων δεικτών οικονομικής συγκυρίας και προσδοκιών, η εικόνα που σχηματίζεται για την πορεία της ελληνικής οικονομίας το 2ο τρίμηνο 2021 είναι θετική.

Για φέτος και του χρόνου η πλειοψηφία των προβλέψεων συγκλίνουν σε μία αύξηση του ΑΕΠ κατά 4-5% και 5-6% αντίστοιχα. Αυτό σημαίνει

πως δύο χρόνια μετά το ξέσπασμα της πανδημίας θα αναπληρωθούν σε σημαντικό βαθμό οι απώλειες λόγω COVID σε όρους ΑΕΠ. Η ανεργία επίσης, μετά από μια προσωρινή αύξηση το 2021, αναμένεται να μειωθεί περαιτέρω το 2022 και 2023, ενώ ο πληθωρισμός θα αλλάξει πρόσημο, από αρνητικό σε θετικό, από το δεύτερο εξάμηνο του 2021.

Είναι πολύ σημαντικό πως σχετικά γρήγορα η ελληνική οικονομία αναπληρώνει τις απώλειες στο ΑΕΠ λόγω COVID. Επειδή όμως η χώρα μας βγαίνει από τρεις διαδοχικές κρίσεις τα τελευταία δώδεκα χρόνια με μεγάλες απώλειες σε όρους εισοδήματος, απασχόλησης και κοινωνικής συνοχής, μεγάλη σημασία έχουν οι προοπτικές που διαγράφονται τουλάχιστον μεσοπρόθεσμα. Όπως ήδη δείχνουν και οι σχετικοί δείκτες προσδοκιών, υπάρχει μια αισιοδοξία για το μέλλον. Φαίνεται πως σταδιακά η χώρα μεταβαίνει από μια σειρά «κακών» ή «μέτριων» ετών σε μια σειρά «καλών ετών», για μια σειρά από λόγους.

Έτσι, μετά από τρία μνημόνια, και παρά τις δυσκολίες υλοποίησής τους, έγιναν μια σειρά από μεταρρυθμίσεις οι οποίες δημιούργησαν ένα αναπτυξιακό δυναμικό το οποίο δεν έχει αποδώσει ακόμη, ενώ η υπερ-δεκαετής κρίση έχει δημιουργήσει επενδυτικές ευκαιρίες λόγω χαμηλών αποτιμήσεων, οι οποίες δεν έχουν αξιοποιηθεί επαρκώς ακόμη. Σημαντικός παράγοντας στην χαμηλή αξιοποίηση αυτών των πλεονεκτημάτων έχει υπάρξει το έλλειμμα αξιοπιστίας που συνόδεψε

για χρόνια τη χώρα και ο χαρακτηρισμός της ως “special case country” («ειδική περίπτωση χώρας»), ο οποίος αύξανε το risk premium για επενδύσεις σε αυτή. Η επάνοδος όμως στην πολιτική σταθερότητα, η συνέχιση κάποιων μεταρρυθμίσεων και ο τρόπος αντιμετώπισης της υγειονομικής κρίσης βελτιώνουν την αξιοπιστία της χώρας και αποκλιμακώνουν τον κίνδυνο δραστηριοποίησης σε αυτή.

Οι θετικές προοπτικές σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα για την ελληνική οικονομία ενισχύονται σημαντικά από δύο παράγοντες οι οποίοι μπορούν να λειτουργήσουν ως καταλύτες για γρήγορη ανάπτυξη και με διάρκεια. Πρόκειται κατ’ αρχάς για τους πρόσθετους πόρους από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ) υπό μορφή επιχορηγήσεων και δανείων, το οποίο μαζί με το νέο ΕΣΠΑ δημιουργούν για την επόμενη επταετία ένα τεράστιο επενδυτικό πρόγραμμα γύρω στα 10 δις ευρώ ετησίως. Για το 2021 μάλιστα, οι εκταμιεύσεις από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας αναμένονται γύρω στα €7,5 δις, εκ των οποίων τα €4 δις αποτελούν προκαταβολή. Ένα τέτοιο επενδυτικό πρόγραμμα μπορεί να βοηθήσει πολύ στο κλείσιμο του τεράστιου ελλείμματος επενδύσεων που υπάρχει αυτή τη στιγμή στην Ελλάδα, καθώς οι επενδύσεις παγίων φτάνουν μόλις στο 11% του ΑΕΠ και το οποίο πρέπει να διπλασιαστεί προκειμένου να έχουμε διατηρήσιμη ανάπτυξη.

Ο δεύτερος σημαντικός παράγοντας για μεσοπρόθεσμη ανάπτυξη είναι η εξυγίανση του ελληνικού τραπεζικού συστήματος το οποίο,

εφόσον ολοκληρωθούν με επιτυχία οι τιτλοποιήσεις που έχουν δρομολογηθεί, θα έχει σε ένα χρόνο περίπου από σήμερα μονοψήφιο ποσοστό Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων (ΜΕΑ), ενώ ήδη διαθέτει μεγάλη ρευστότητα και ικανοποιητικά κεφάλαια. Έτσι θα μπορέσει να χρηματοδοτήσει, όπως και πριν τις απανωτές κρίσεις, την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας. Είναι δε χαρακτηριστικό πως αυτή τη στιγμή τα **εξυπηρετούμενα** δάνεια του ελληνικού τραπεζικού συστήματος αντιστοιχούν μόνο στο 60% περίπου του ελληνικού ΑΕΠ ενώ πριν την κρίση αυτό το ποσοστό ήταν τριψήφιο όπως είναι ήδη σήμερα και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες παρόμοιες με εμάς. Η ανατροφοδότηση που αναμένεται ανάμεσα στην ανάπτυξη και τον τραπεζικό δανεισμό θα λύσει πολλά από τα συσσωρευμένα προβλήματα της μακρόχρονης κρίσης και θα τοποθετήσει σε μια νέα τροχιά την ευημερία της χώρας. Εξάλλου, φαίνεται πως η ανάκτηση της δυναμικότητας του ελληνικού τραπεζικού συστήματος αποτελεί και προϋπόθεση για επάνοδο σε επενδυτική βαθμίδα των τίτλων της Ελληνικής Δημοκρατίας.

Οι εξελίξεις στην αγορά ομολόγων ήταν πολύ ευνοϊκές και οδήγησαν σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα τις αποδόσεις, λόγω της αποδοχής των ελληνικών κρατικών ομολόγων στο έκτακτο πρόγραμμα αγοράς τίτλων της ΕΚΤ λόγω πανδημίας (PEPP) και ως εξασφαλίσεων στις πράξεις αναχρηματοδότησης των τραπεζών από το Ευρωσύστημα, αλλά και λόγω της αναβάθμισης της πιστοληπτικής αξιολόγησης του

Ελληνικού Δημοσίου. Αυτές οι εξελίξεις σε συνδυασμό με την σημαντική αύξηση των καταθέσεων, η οποία υποβοηθήθηκε από τα κρατικά μέτρα στήριξης της οικονομίας, εξασφάλισαν ευνοϊκές συνθήκες ρευστότητας στο τραπεζικό σύστημα. Είναι εντυπωσιακό ότι οι καταθέσεις του ιδιωτικού τομέα μεταξύ Ιανουαρίου 2020 και Μαΐου 2021 αυξήθηκαν κατά 25,0 δισ. ευρώ ή 17,5% σε σχέση με το τέλος του 2019. Μέρος από αυτές τις καταθέσεις αναμένεται να μετατραπούν σε κατανάλωση με το τέλος ή ακόμη και την ύφεση της πανδημίας.

Η συνέχιση των μεταρρυθμίσεων αποτελεί σημαντικό παράγοντα για το παραπάνω «καλό» σενάριο. Γι' αυτό και είναι ενθαρρυντικές οι μεταρρυθμίσεις που εισήχθησαν το τελευταίο διάστημα όπως η νομοθέτηση ενός νέου πτωχευτικού πλαισίου, το νέο εργασιακό πλαίσιο που ψηφίστηκε τον Ιούνιο, η μεταρρύθμιση της επικουρικής ασφάλισης που εισάγει τον κεφαλαιοποιητικό πυλώνα και βρίσκεται στο στάδιο της δημόσιας διαβούλευσης και η αναπροσαρμογή των αντικειμενικών τιμών των ακινήτων. Στο πεδίο των ιδιωτικοποιήσεων, ιδιαίτερη σημασία έχει η ολοκλήρωση της μεταβίβασης της «Ελληνικό Α.Ε.» στον παραχωρησιούχο που ανοίγει τον δρόμο για την υλοποίηση της εμβληματικής αυτής επένδυσης. Παρότι άλλες ιδιωτικοποιήσεις προχώρησαν με πιο αργούς ρυθμούς λόγω της πανδημίας, πρόδος έχει σημειωθεί σε μια σειρά από αυτές.

Οι εξελίξεις αυτές προϋποθέτουν την επιτυχή αντιμετώπιση κάποιων **προκλήσεων** που είναι ορατές. Έτσι, η μεγάλη κρατική στήριξη για την αντιμετώπιση της πανδημίας οδήγησε στη δημιουργία μεγάλων δημοσιονομικών ελλειμμάτων και αύξησε ακόμη ένα ήδη πολύ υψηλό, σε σχέση με το ΑΕΠ, δημόσιο χρέος. Πιστεύω πως αυτή μπορεί να αποδειχτεί η πιο εύκολα διαχειρίσιμη πρόκληση γιατί τα μεν ελλείμματα οφείλονται κυρίως σε προσωρινές (one-off) δαπάνες και τα πρωτογενή πλεονάσματα αναμένεται να επανεμφανιστούν, καθώς το ΑΕΠ επανέρχεται στα προ κρίσης επίπεδα χωρίς την λήψη πρόσθετων δημοσιονομικών μέτρων. Το δε δημόσιο χρέος, παρά το μεγάλο μέγεθός του έχει εξαιρετικά ποιοτικά χαρακτηριστικά, οι ανάγκες αναχρηματοδότησής του είναι διαχειρίσιμες και οι προοπτικές αύξησης του ΑΕΠ, δηλαδή του παρονομαστή στο λόγο δημόσιο χρέος προς ΑΕΠ, είναι πολύ καλές. Σημασία για την βιωσιμότητα και γρήγορη αποκλιμάκωση του δημόσιου χρέους έχει επίσης και ο χρονικός ορίζοντας παροχής ρευστότητας και διατήρησης των χαμηλών επιτοκίων από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, ενώ ως πολύ θετική μπορεί να χαρακτηριστεί η νέα στρατηγική για συμμετρικό στόχο πληθωρισμού στην Ευρωζώνη.

Η πιο σημαντική ίσως πρόκληση για την ανάπτυξη μεσοπρόθεσμα είναι η υλοποίηση του τεράστιου επενδυτικού προγράμματος που ξεκινάει, δεδομένων των προβλημάτων διαχείρισης τέτοιου είδους προγραμμάτων κατά το παρελθόν. Ελπίζω πως σε αυτόν τον τομέα θα

γίνει η θετική έκπληξη. Πρόκληση επίσης αποτελεί η εκστρατεία πειθούς για εμβολιασμό του απαραίτητου για την επίτευξη ανοσίας ποσοστού του ελληνικού πληθυσμού.

Θετικές είναι οι εξελίξεις και στις τρεις χώρες στις οποίες η Eurobank διατηρεί σημαντική παρουσία – Κύπρο, Βουλγαρία, Σερβία. Η ύφεση από την κρίση του κορωνοϊού συγκρατήθηκε σε λογικά επίπεδα (-5,1%, -4,2% και -1.0% αντίστοιχα) ενώ η ανάκαμψη ξεκινάει δυναμικά από φέτος (4,5-5.0%, 3,5% και 6,0% αντίστοιχα).

Κυρίες και Κύριοι Μέτοχοι,

Ο τραπεζικός κλάδος δουλεύει πλέον σε συγκεκριμένα – και εγκεκριμένα - πλάνα μείωσης των ΜΕΔ. Τα κεφάλαια έχουν πλέον ενισχυθεί και η πρόσβαση στις κεφαλαιαγορές έχει αποκατασταθεί πλήρως, όπως έδειξαν οι αυξήσεις κεφαλαίου σε δύο από τις συστημικές τράπεζες. Μεσοπρόθεσμα οι προοπτικές του κλάδου θα είναι πλέον άρρηκτα συνδεδεμένες με την διατηρήσιμη κερδοφορία και τη διανομή μερίσματος στους μετόχους. Για να φτάσουμε εκεί πρέπει οι τράπεζες να επανεξετάσουν το επιχειρηματικό τους μοντέλο, να επικεντρωθούν στην ανάπτυξη των δανειοδοτήσεων, στις εναλλακτικές πηγές εσόδων όπως οι προμήθειες σε ένα περιβάλλον χαμηλών επιτοκίων, στον ψηφιακό μετασχηματισμό τους και τον περαιτέρω εξορθολογισμό του λειτουργικού κόστους.

Η Eurobank ήδη από πέρυσι έχει αναδειχθεί πρωταθλήτρια στη μείωση των Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων. Φέτος, γίνεται η πρώτη ελληνική τράπεζα που κατεβάζει τον δείκτη των ΜΔΕ σε μονοψήφιο αριθμό ενώ από του χρόνου αυτός ο δείκτης θα κυμαίνεται κοντά στο μέσο Ευρωπαϊκό όρο. Μετά την εξυγίανση του ισολογισμού της, η Τράπεζα τώρα προχωρεί στο μετασχηματισμό της που θα την καταστήσει πιο αποτελεσματική, πιο γρήγορη, πιο φιλική, αξιοποιώντας και ως ευκαιρία και τις αλλαγές που φέρνει η πανδημία.

Θεωρώ επίσης σημαντικό ν' αναφέρω πως η Eurobank πρωτοστατεί στην εφαρμογή και στην Ελλάδα των διεθνών καλών πρακτικών που σχετίζονται με το ESG. Η εφαρμογή των κριτηρίων επηρεάζει τόσο την εσωτερική λειτουργία του οργανισμού όσο και τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που προσφέρει.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην εφαρμογή των βέλτιστων πρακτικών εταιρικής διακυβέρνησης οι οποίες διέπουν την οργάνωση, τις λειτουργίες και τις δραστηριότητές του Ομίλου και αποτυπώνουν τις αξίες της Eurobank, διασφαλίζοντας έτσι τα συμφέροντα των μετόχων και όλων των ενδιαφερόμενων μερών. Αυτές οι πρακτικές εφαρμόζονται και στη δομή του Διοικητικού Συμβουλίου και της συγκρότησης των επιτροπών του. Όντας μια διεθνής τράπεζα που λειτουργεί σε έξι διαφορετικές χώρες, το Διοικητικό της Συμβούλιο έχει διεθνή σύνθεση, ενώ το 2020 που αποχώρησαν τέσσερα μέλη του

ΔΣ, αντικαταστάθηκαν από τέσσερις γυναίκες, φτάνοντας το ποσοστό εκπροσώπησης του γυναικείου φύλου στο Διοικητικό Συμβούλιο σήμερα στο 31%, καθιστώντας την Eurobank την πρώτη ελληνική τράπεζα που ικανοποιεί το σχετικό κριτήριο επαρκούς εκπροσώπησης και των δύο φύλων.

Σε ότι αφορά την προστασία του περιβάλλοντος, η Eurobank, πρώτη στην ελληνική αγορά, δημιούργησε τη νέα γενιά βιοδιασπώμενων καρτών ενώ μέσα στο έτος και με τις πρωτοβουλίες που ανέλαβε, μείωσε την κατανάλωση χαρτιού κατά 12,5 εκατομμύρια σελίδες και τις συνολικές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου πάνω από 59%, σε σχέση με το έτος βάσης 2014.

Τέλος, με αίσθημα ευθύνης και ανταποδοτικότητας προς την κοινωνία, εδώ και πολλά χρόνια η Eurobank υλοποιεί και εξελίσσει ένα πολύπλευρο Πρόγραμμα Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης, και μέσα από αυτό, αφήνει το δικό της αποτύπωμα για την χώρα και τους πολίτες της. Έτσι, είμαστε πολύ περήφανοι που συνεχίζουμε για σχεδόν 20 χρόνια την Πρωτοβουλία «Η Μεγάλη Στιγμή για την Παιδεία», ενώ δίνοντας μεγάλη σημασία στη νεανική επιχειρηματικότητα και καινοτομία για την οικονομία και την κοινωνία επενδύουμε σε ένα νέο επιχειρηματικό επιταχυντή, το Egg, που αυτή τη στιγμή ολοκληρώνει τον 8ο και εγκαινιάζει τον 9ο κύκλο λειτουργίας του. Σήμερα, το Egg είναι ίσως ο πιο αναγνωρισμένος start-up accelerator στην Ελλάδα.

Η Eurobank έχει επίσης αποδείξει έμπρακτα την ευαισθησία της σε περιόδους κρίσης και έκτακτης ανάγκης και έχει στηρίξει το Κράτος και την κοινωνία για να επουλωθούν οι πληγές και να απαλυνθεί ο πόνος που γεννούν οι καταστάσεις αυτές. Έτσι, κατά το πρόσφατο παρελθόν κινητοποιηθήκαμε από τις καταστροφές στο Μάτι, στηρίξαμε μέσα στην πανδημία το Εθνικό Σύστημα Υγείας, ενώ αποδέκτες της στήριξής μας, όλα αυτά τα χρόνια, είναι επίσης η Ελληνική Αστυνομία, η Πυροσβεστική, το Γενικό Επιτελείο Στρατού και η Σχολή Ευελπίδων. Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ότι φέτος, τον Ιούνιο του 2021, ανακοινώσαμε ενώπιον της Προέδρου της Δημοκρατίας και σημαντικών εκπροσώπων της πολιτικής, ακαδημαϊκής και επιχειρηματικής ζωής της χώρας, τη μεγάλη μας Πρωτοβουλία για την αντιμετώπιση του Δημογραφικού ζητήματος μέσα από τη στήριξη της οικογένειας και με αφορμή τα 200 χρόνια από την έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης.

Κυρίες και κύριοι Μέτοχοι,

Κλείνοντας θέλω να σας διαβεβαιώσω πως η Διοίκηση της Eurobank, με ομαδικό πνεύμα, συνεχίζει να αναζητεί τρόπους ενίσχυσης της τράπεζας και της κερδοφορίας της και ενίσχυσης του ρόλου που της αναλογεί στην βελτίωση της οικονομικής και κοινωνικής ζωής της χώρας.

Σας ευχαριστώ πολύ που με ακούσατε.